

úplnému chybění důvodů, jak je § 281 čís. 5 tr. ř. předpokládá. Zmateční stížnost bylo proto jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Odůvodněno jest odvolání obžalovaného, pokud směřuje proti výroku, jímž byla u něho vyslovena ztráta práva volebního. Nálezací soud odůvodňuje tento výrok pouze tím, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, aniž by však uvedl bližší okolnosti, které by poukázaly na takové pohnutky. Zrušovací soud nemá vzhledem k zjištěným okolnostem za to, že obžalovaný spáchal trestný čin ze ziskuchtivosti nebo z jiných pohnutek nízkých a nečestných, má spíše za to, že obžalovaný, jsa bez práce a bez výdělku, dal se k činu pohnouti nouzí, v níž se se svou rodinou ocitl. Ježto tu tedy není zákonného předpokladu pro vyslovení ztráty práva volebního, totiž pohnutek nízkých a nečestných (§ 3 čís. 4 zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n.), bylo odvolání v tomto směru vyhověti a napadený výrok zrušiti.

Čís. 2161.

Trestání válečné lichvy (cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Pouhý nedostatek živnostenského oprávnění k obchodu potravinami nezakládá řetězového obchodu ve smyslu §u 23 čís. 4 zákona.

Dovází-li pachatel potravin z ciziny a prodává je v tuzemsku přímým spotřebitelům, dopouští se řetězového obchodu jen, nakupuje-li v cizině u překupníků, ač může nakupovati přímo u výrobců.

Nejvyšší ceny v tuzemsku stanovené jsou výrazem průměrných nákladů a zisků toliko pokud jde o zboží tuzemské výroby a nelze je beze všeho pokládati za přiměřené i pro cizozemské výrobky.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1925, Zm II 408/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nálezacího soudu v Mor. Ostravě z 8. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování podle §u 20 čís. 1 a 2 b) cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a přečinem řetězového obchodu podle §u 23 čís. 4 téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nálezacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Stížnosti, napadající rozsudek prvé stolice jen, pokud uznává obžalovaného vinným přečiny (přímého) předražování a řetězového obchodu, nelze upříti oprávnění, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. Právem namítá stížnost, že nedostatek živnostenského oprávnění k obchodu nemá významu, jež mu přikládá nálezací soud, a že nálezací soud přehlédl, že šlo při předmětech závadné činnosti o zboží, dovážené z celní ciziny. I tuto skutečnost dlužno (arcif jen pokud nejde o potraviny; dovážené ze Slovenska po převratu) po-

kládati za rozsudkem zjištěnu. Třebaže není v rozsudku o ní zvláštního výroku, uvádějí rozhodovací důvody, že obžalovanému dováželi potraviny Maďaři ze Slovenska, po případě konduktéři z Budapešti, že obžalovaný dovážel různé potraviny ze Slovenska, že jezdíval na Slovensko i do Polska, odkud dovážel slaninu atd.; rozhodovací důvody neprojeví pochybností o cizozemském původu potravin, jimiž obžalovaný obchodoval, a vyslovují v právních úvahách, že konduktéři maďarští nepatřili ke kruhům výroby. Veškerá ustanovení o předražování v širším slova smyslu směřují k tomu, by tuzemští spotřebitelé dostali předměty potřeby za ceny ne vyšší, než činí součet nákladů nutných, neb alespoň účelných k výrobě a převodu z výroby na spotřebitele, včetně mírných zisků výrobce a nutných, neb alespoň účelných článků převodu. Konečná, vůči přímému spotřebiteli v tuzemsku uplatňovaná cena nema podle těchto ustanovení býti zvýšena nebo zvyšována ani nadměrností zisku výrobce nebo některého nutného (účelného) mezičlánku, ani (byť jinak přiměřenými) náklady nebo zisky osoby, jejíž účast na převodu zboží z výroby do spotřeby byla zbytečna. S otázkou nutnosti (účelnosti) či zbytečnosti mezičlánku nemá nic společného otázka, zda byl mezičlánek k činnosti takového rázu živnostensky oprávněn čili nic. Předpisy, že k výdělečné činnosti určitého druhu je třeba, by živnost byla úřadu ohlášena a ohláška úřadem vzata na vědomí (schválena), slouží zcela jiným účelům, než ochraně spotřebitelstva proti zbytečnému zdražování zboží. Proto se příčí správnému výkladu zákona, odvozuje-li napadený rozsudek závěr, že obžalovaný provozoval řetězový obchod, vsunuv se neprospěšným a zbytečným způsobem mezi výrobu a spotřebu, z pouhého nedostatku (živnostenského) oprávnění k obchodu potravinami. K opodstatnění tohoto právního závěru bylo naopak, i pokud jde o potraviny obžalovaným po převratě, v době plebiscitu ze Slovenska dovážené, nezbytno zjištění jinakých skutečností, při čemž bylo by arcíť rozeznávat mezi potravinami státem obhospodařovanými a potravinami jinými. Takových skutečností rozsudek nezjišťuje. Pokud pak jde o jinaké obchodování obžalovaného, není bez významu skutečnost, nalézacím soudem nezhodnocená, že zboží bylo původu cizozemského. Neboť převod zboží cizozemské výroby do tuzemské spotřeby nemůže se obejít bez činnosti dovozce. Dovážel-li obžalovaný sám potraviny z cizozemska a prodával-li je (jak rozsudek zřejmě předpokládá) v tuzemsku přímým spotřebitelům, bylo by v této části překupnické činnosti obžalovaného shledati řetězový obchod jen potud, pokud obžalovaný nakupoval v Maďarsku (Slovensku) a Polsku u překupníků, ačkoliv byl možným přímým nákup u tamějších výrobců. Tento předpoklad není zjištěn. A za prodávání přímým spotřebitelům zboží, jež bylo dováženo konduktéry (Maďary) z cizozemska, byl by obžalovaný s hlediska řetězového obchodu zodpovědným jen tehdy, vsunul-li se zbytečně mezi tyto dovozce a tuzemské spotřebitele, protože jeho odběratelé mohli kupovat přímo u dovozců, nebo věděl-li, že dovozci nenakupovali, ač to bylo možno, přímo u cizozemských výrobců. Ani o těchto předpokladech nalézací soud neuvažoval a jich nezjistil, ačkoliv k nutnosti úvah o prvním předpokladu poukazovala obhajoba obžalovaného, že odběratelé jeho

neměli přístupu na nádraží, kam přiváželi potraviny maďarští konduktéři. Jak dovozeno, není skutková podstata přečinu řetězového obchodu naplněna skutečnostmi v rozsudku zjištěnými, takže výrok, uznávající obžalovaného tímto přečinem za vinna, spočívá na nesprávném použití zákona a jest zmatečným podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.

Neobstála-li tato část výroku o vině, nemůže obstát ani další výrok, že obžalovaný jest vinen přečinem přímého předražování, a dlužno přisvědčiti vývodům stížnosti také, pokud poukazují zřetelně k námitce, že zákonná známka zřejmé přemrštěnosti ceny nedošla v rozsudku skutkového opodstatnění. Jelikož napadený rozsudek o povšechně pletichářské povaze obchodování obžalovaného neuvažuje a nezjišťuje skutečnosti, k této povaze poukazujících, nedostává se, bude-li výrok o přečinu řetězového obchodu zrušen, předpokladu, že obžalovaný obchodoval způsobem z rámce řádného obchodování se vymykajícím. Bez tohoto předpokladu nelze však obžalovanému upřítí nároku na přiměřený mírný zisk a na náhradu nákladů a bez něho možno zřejmou přemrštěnost prodejních cen obžalovaného odvoditi jen buď z nadměrnosti (nepřiměřenosti) jeho osobního zisku nebo — jelikož obchodoval za účelem vlastního zisku překupnického — z objektivní přemrštěnosti jeho cen nákupních a prodejních. Výše zisku obžalovaného a jeho přílišnosti nalézací soud nezjistil. Nevyšetřil ani nákupních cen, ačkoliv dosti značné rozpětí prodejních cen může poukazovati k tomu, že obžalovaný přizpůsobil výši prodejních cen různé výši cen nákupních. Rovněž neuvádí rozsudek (mimo poukaz, že řetězový obchodník nemá nároku na zisk vůbec), ze kterých skutkových předpokladů má za to, že prodejní ceny slaniny, lihu, tabáku, másla a vajec byly přemrštěny. A přemrštěnost prodejních cen mouky opodstatňuje napadený rozsudek toliko dalším poukazem, že mouka na lístky stála tehdy 5 Kč za 1 kg. Avšak nejvyšší ceny v tuzemsku stanovené jsou výrazem průměrných nákladů a zisků toliko pokud jde o zboží tuzemské výroby a nelze je beze všeho pokládati za přiměřené ceny také cizozemských výrobků, když výroba v cizině může se dít za podmínek podstatně jiných, než výroba domácí, a i náklady převodu na dovozce mohou býti v cizině v podstatě jinaké, než náklady převodu tuzemského výrobku. Nedožnal-li však znak zřejmé přemrštěnosti ceny žádného skutkového opodstatnění, pokud se týče opodstatnění chybného, spočívá i výrok o přečinu přímého předražování na skutkovém podkladě, jímž není pojem tohoto přečinu naplněn ve všech známkách zákonných, a jest výronem nesprávného použití zákona, takže i tento výrok je stížen zmatkem čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř.

Čís. 2162.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Jde o zločin podle čís. 3, nikoliv jen o přečin čís. 2 Šu 15 zákona, upozorňoval-li komunistický řečník nováčky-komunisty, že budou vědět, proti komu mají zbraně použítí.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1925, Zm I 418/25.)